

BULAWA (28) *sb f*

Oba a jasne.

sg N buława (6). ◇ G buławy (3). ◇ A buławę (7). ◇ I buławą (11). ◇ pl I buławami (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

Krótką laska zakończona główką; pałka, maczuga; znak władzy wojskowej; clava (ferrea) Mymer¹, BartBydg, Mącz, Calep, Cn; caestus Mącz (28) : Mymer¹ 15; ZapMaz VII G 24/543; clava, baculus habens massam ferri in fine, bulava, catria, kyloff vel clamra BartBydg 28b; LibMal 1552/166v; RejWiz 166; Ale ten poczciwy pan/ słowy y buławą/ Godzyen swoiey oyczyźnie/ Inadź y każdą śprawą. RejZwierz 91, 78, 87v; Boleław obaczywłszy rozwiodł sie z buławą á krzyknął ná nie/ áż wżytká Ruś poštąpiłá ná zad BielKron 348; BielKron 435; Clava, Buławá/ Máczugá też Kiczká álbo piłatyk á kiyec. Mącz 56a, 30c, 56a; płatnieyłzy v nas Inadź wykręthácž z wichrowátą główką niźli Ricerłki człowiek z buławą RejZwierc [28³]v, 242v; Caulár Stárołta iáko Márłzałek odbija Ludźi buławą ktorzy bliłko idą Cełárzá BielSpr 53v; KochJez A3; Calep 204a, 204b [2 r.]; To obieram w głowie łwey głupiey z rzeczy wiela. Y zá Bożą pomocą podawłszy iednemu/ Do rąk zgodnie buławę y poddác łię iemu. CzachTr E3v.

Szeregi: »miecz z buławą« (2): ZapWar 1532 nr 2414; á pomniłz piwłłzego/ Co ono miecz z buławą w piękney ręce iego. RejWiz 168.

»bądź miecz, bądź kijec, bądź buława«: Drudzy záłię łą ták okrutni/ iż gdi co łyn záwini co iednobi mieli wręku bądźmiecz bądź kiyec/ bądź buławę/ tedi tym zápámyętawłłszy łie karzą GliczKsiąž G3v.

W przen (4) : [Zly] Iuż záwżdy Łofiey łkory pociąga ná brzuchu/ Iuż łiekierá zá páłem iuż pies ná łáncuchu. Pilnie pyta łłofárzá mali mocną kłótkę/ Buławá mu też łtoi zá rodzoną ciotkę. RejWiz 4v; Abowiem nałácznieyłza obroná nań iest thá/ włóżywłszy przedni plách z rozumu ná łię/ á zádni kułz s cnoty/ á buławę dawłszy łobie vczynić s ćirpliwołłci/ tedy go ták Inadnie łłucze/ že długo poráżony thák leżec mułi niźli k łobie przydzie. RejZwierc 79; WisznTr 2.

Zwrot: »buławą wybierać«: A tho do nich nawięłłza iż pány miłuią/ Buławą wybieráią/ łzábłá koronuią. RejZwierc 242v.

Synonim: maczuga.